

1 OCTOBER 1932.

AFLEVERING 6

NADruk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en Dr. JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE :

J. HEIMANS. AMSTERDAM.

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE :

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN :

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE :

2c OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

PRIJS PER HALFJAAR f 3.25.

ZWALUWEN.

Langs de oevers van den vijver in Thijsses's Hof heeft zich in zeven jaren tijds een kraag ontwikkeld van biezen, lischdodden, piekgras en riet, die allerplezierigst afsteekt bij wat men in den regel in parken en op buitenplaatsen aan vijveroevers te zien krijgt. Reeds in het tweede jaar hebben de waterhoentjes er bezit van genomen en toen kwamen er ook al kwikstaartjes slapen. In het vierde jaar heeft er een rietzanger weken lang gezongen, maar tot nestelen is hij niet gekomen. Maar toen hebben de boerenzwaluwen er erg in gekregen en ze komen er nu jaar op jaar overnachten in het hooge riet.

Dit jaar kwamen de eerste stelletjes van jonge vogels in het eind van Juli, eerst een dozijn. In den loop van Augustus kwamen er al meer en meer, zoodat in het laatst van de maand de slaapplek bezocht werd door meer dan tweehonderd gasten, bijna allemaal jonge vogels met nog vrij korte buitenste staartpennen.

Op den middag zag je in den tuin weinig zwaluwen. Tegen den avond kwamen in de buurt kleine troepjes rondvliegen, hoog in de lucht, jagend en zingend. Het

zag er heelemaal niet naar uit, alsof ze van plan waren, te ruste te gaan. Langzamerhand kwamen er meer van die troepjes en die dreven als het ware te zamen boven den vijver. Daar werd het dan een half uur lang heel druk en vroolijk. De vogeltjes vlogen her en der, zwenkten soms laag boven het water, slierden dan weer hoog de lucht in steeds zingend en kwetterend en elkaar als het ware aanvurend met dien frisschen, flinken zwaluwenroep, het korte welluidende „wiet!, wiet!”

Soms remden ze hoog in de lucht met wijd gespreiden staart, alsof ze op jacht waren en een sappig hapje trachtten te vermeesteren. Anderen vervolgden elkander paarsgewijs en stoeiden in de lucht. Soms kreeg de heele troep een bevlieging en verdween over de hooge beuken, maar dra kwamen de vogels weer terug.

En dan, als het ging duisteren, kwam de vlucht al lager en lager en enkele fladderden den rietzoom in, kwamen weer te voorschijn, maakten weer rechtsomkeert, gevolgd door anderen. En zoo, met veel wenden en keeren, veel gefladder en veel geluid kwam de troep dan eindelijk te ruste en telkens zag je weer meer riettoppen ombuigen onder de vracht der slapers. Een half uur na zonsondergang was alles in de diepste rust. Op een spreekwenslaapplaats gaat dat anders.

Op een van die mooie zomeravonden gebeurde het, dat tijdens het te ruste gaan van de zwaluwen de muggen begonnen te zwermen. Er staat een laag eikenboschje dicht aan het water en daar kwamen nu de muggen dansen aan den uitersten rand, net langs de toppen der boomen. De zwaluwen namen daar niet de minste notitie van; blijkbaar hadden ze dien dag al genoeg gegeten. Maar voor een economisch aangelegd persoon moet het wel vreemd geleken hebben, dat daar millioenen en millioenen quasi-menschenplagers in de lucht dansten, terwijl hun „aangewezen” verdelgers dutton in het riet.

Gelukkig kan ik daar volkomen vrede mee hebben en het was nu ook wel heel aardig, om zoo te gaan staan, dat de grauwe, bewegende muggenwolken afstaken tegen de klare avondlucht. De beteekenis van dien muggendans kwam dan duidelijk aan het licht, want telkens zag je een paartje (ook wel eens voor een enkel oogenblik een drietal) zich uit de wolk losmaken en dalend weg zweven.

Het ontwaken van de zwaluwen was al even frisch en vroolijk als het te ruste gaan. Ook om andere redenen moest ik nog al eens voor dag en dauw in den tuin zijn en zoo kon ik dan ook zien, hoe ongeveer een half uur voor zonsopgang de eerste vogels als schimmetjes fladderden boven het bedauwde riet. Dan gingen ze roepen, uit de laagte kwam antwoord en weldra speelden weer de honderden vogels boven den vijver, luidruchtig als altijd. Spelenderwijs gingen ze al hooger en hooger en verspreidden zich eindelijk naar alle kanten. De werkdag was begonnen.

In het begin van September werd het aantal der slapers alweer minder en op 10 September kwamen er slechts enkele thuis. De troep was vertrokken. Mogelijk komen er nu weldra weer andere, tenminste dat hoop ik, want als mijn vijver een étappe-plaats wordt voor den zwaluwtrek, dan kunnen wij daar weer eens vaststaande gegevens verzamelen over dit algemeen, maar lang niet nauwkeurig bekende verschijnsel.

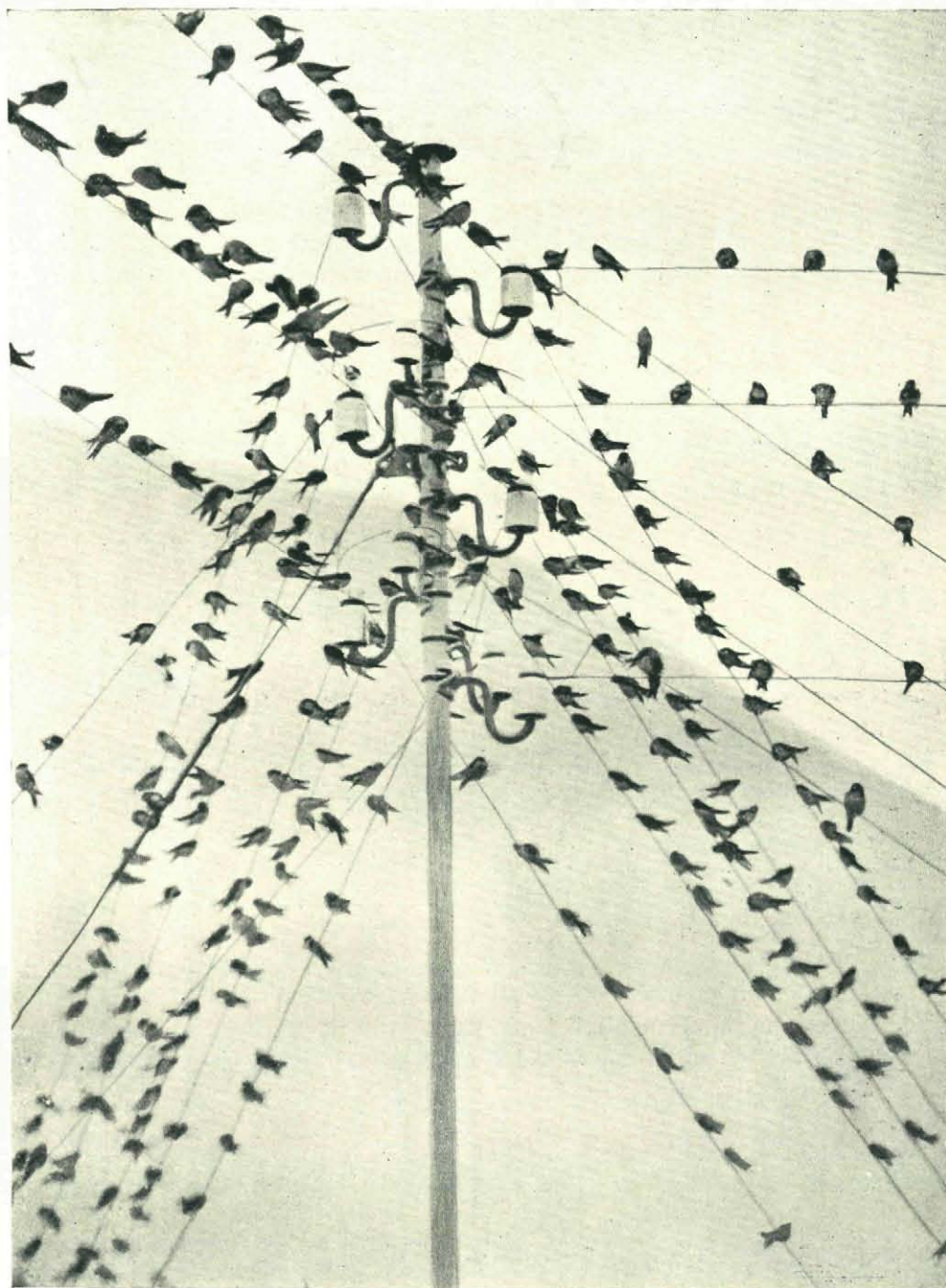

foto F. W. Rappard.

Huiszwaluwen aan den voet der Alpen. Sierre 17 Sept. '30.

Half aangeschoten Amsterdammers zingen in het nachtelijk uur op hoeken van straat en gracht nog wel eens: „zwaluw, waarheen is uw vlucht, over de blauwe lucht?” Dat behoeven ze nu eigenlijk niet meer te doen, want de ringproeven hebben wel uitgemaakt, dat de zwaluwen van West-Middeneuropa hun winterkwartieren hebben in Zuid-Afrika. Maar ik ben meer benieuwd naar wat er hier vlak bij ons gebeurt. Wat kunnen wij te zien krijgen van den eigenlijken zwaluwentrek? Heeft de trek plaats bij dag of bij nacht, in groote troepen of in kleine gezelschappen? Hoe ver komen ze op één dag? Trekken ze dag aan dag of hebben ze rustoorden, waar ze enkele dagen blijven toeven, om na groote vermoeienissen weer op hun verhaal te komen, of om betere reisgelegenheid af te wachten? Bij dit laatste denken we vanzelf aan de zwaluwen van 1931 in Weenen, die de Alpenpassen geblokkeerd vonden door ruw weder en die toen door de Oostenrijksche vogelbeschermers met vliegtuigen overgebracht zijn naar Italië, werkelijk een grootsche daad van vogelbescherming. Het is dan ook vooral in en vóór de Alpen, dat soms reusachtige opeenhoopingen van trekkende zwaluwen ontstaan en wij prijzen ons gelukkig, dat wij onzen lezers een foto kunnen toonen door den heer F. W. Rappard op 27 September 1930 genomen te Sierre in het Rhônedal. Dat waren huiszwaluwen. Inderdaad geloof ik, dat huiszwaluwen meer geneigd zijn tot het vormen van groote troepen, dan boerenzwaluwen of oeverzwaluwen, maar ik kan mij vergissen. Op 10 September van dit jaar zagen wij het dak van een spiksplinternieuwe kerk in de Peel geheel bedekt met huiszwaluwen, juist in den trant van de ouderwetsche vogelboeken.

Het is nu October, de tijd van den natrek der zwaluwen. Toch kunnen ze ons wel aardige dingen te zien geven en nog altijd zijn we vol belangstelling naar den „laatststen” zwaluw van het seizoen of naar overwinteraars in groote schuren of stallen.

En nu nog een vraag aan mijn tijdgenooten. In het laatst van de vorige eeuw, het mag omstreeks 1894 geweest zijn, keerde een troep zwaluwen zeer vroeg terug en wel in het laatst van Februari of heel in het begin van Maart. We zijn toen naar Ouderkerk a/d Amstel gewandeld, waar ze bij tientallen rondvlogen in de stallen van Paardenburg. Ik kan er helaas geen aanteekening van vinden, maar licht kan een uwer mij aan den juisten datum helpen, misschien ook door een krantenbericht. Het moet wel in de krant gestaan hebben, maar wie heeft nu den tijd om hiervoor een stuk of vijf jaargangen van Handelsblad of Nieuws van den Dag door te snuffelen, al kan dat op zichzelf toch ook nog heel onderhoudend uitvallen?

Over de belangrijkheid van het feit zelf zullen we niet gaan twisten.

JAC. P. THIJSSE.